

BIULETYN BAŁTYCKI**W I L B I**

Nr.

Wilno, dnia 18 grudnia 1935 r.

320.

T r e ś ć n u m e r u:

LOTWA.: 1. Sprawa bałtyckich konwencji prawnych. 2. Zmiana ustawy o emeryturach. 3. Amortyzacja długów rolników- ofiar wojny. 4. Z działalności Lotewskiego Banku Kredytowego. 5. Monopol eksportu ziarna. 6. Lotewski handel zagraniczny.
ESTONJA.: 1. Dokona niedoszłego zamachu państwowego.

----oOo----

LOTWA.: 1. **SPRAWA BAŁTYCKICH KONWENCYJ PRAWNYCH.** Prasa ryska z 18.XII.1935 r.: Lotewski premier i minister S.Z. Ulmanis opublikował oświadczenie, że lotewsko-estońsko-litewska konwencja w sprawie wzajemnego uznania wyroków zapadłych w sprawach kryminalnych weszła w życie 10 grudnia.

Lotewsko-estońsko-litewska konwencja w sprawie wzajemnego uznania i wykonania wyroków sądowych w sprawach cywilnych, jak również protokół tej konwencji nabiorą mocy prawnej z dniem 10 stycznia 1936 r.

2/. **ZMIANA USTAWY O EMERYTURACH.** Prasa ryska z 18.XII.1935 r.: Lotewski Gabinet Ministrów uchwalił doniosłe zmiany ustawy o emeryturach urzędników państwowych. Na podstawie tych zmian maksymalna emerytura wynosić może 70% płacy. Urzędnicy państwowi przez skarb państwa zwiększyć mają składki na fundusz emerytalny o 1 i pół procent.

3/. **AMORTYZACJA DŁUGÓW ROLNIKÓW - OPIAR WOJNY.** Prasa ryska z 18.XII.1935 r.: Gabinet Ministrów uchwalił amortyzację długów, ciężących na gospodarstwach rolnych zniszczonych wskutek działań wojennych. Ogólna suma umorzonych długów wynosi 8,4 milj. latów.

4/. **Z DZIAŁALNOŚCI LOTEWSKIEGO BANKU KREDYTOWEGO.** Prasa ryska z 18.XII.1935 r.: Gabinet Ministrów uchwalił, że Lotewski Bank Kredytowy będzie miał odtąd prawo wydawania miastom i przedsiębiorstwom autonomicznym długoterminowych pożyczek na okres do 20 lat. Kapitał zakładowy Banku Lotewskiego wynosić ma odtąd 20 milionów latów.

5/. **MONOPOL EKSPORTU ZIARNA.** Prasa ryska z 18.XII.35.: "Tautos Ukis" z września 1935 r.: Na propozycję M-stwa Rolnictwa powstała na Lotwie centrala eksportu ziarna. Zakładowy kapitał jej wynosi 200 tysięcy latów. Instytucja ta ma na celu scentralizować cały eksport ziarna na wzór eksportu masła i bekonów.

6/. **LOTEWSKI HANDEL ZAGRANICZNY.** "Tautos Ukis" z września 1935 r.: Lotewski handel zagraniczny w 1934 r. w porównaniu z latami poprzednimi przedstawiał się jak następuje:

L a t a . I M P O R T . E K S P O R T . O G Ó L N Y C B R Ó T . S A L D O .
w m i l j o n a c h ł a t ó w .

L a t a .	I M P O R T .	E K S P O R T .	O G Ó L N Y C B R Ó T .	S A L D O .
1928	308,8	261,4	570,2	-47,4
1929	362,1	273,9	636,0	-88,2
1930	296,3	247,9	544,2	-48,4
1931	177,1	163,8	340,8	-13,3
1932	84,5	96,5	181,1	12,0
1933	91,2	81,5	172,7	- 9,5
1934	94,9	85,4	180,3	- 9,5

ESTONJA : 1. DOKOŁA NIEDOSZŁEGO ZAMACHU PAŃSTWOWEGO. Prasa ryska z 18.XII.1935 r.: Śledztwo w sprawie niedoszłego zamachu estońskiego zw. uczestników wojny trwa w dalszym ciągu. Jak się okazało, decyzja w sprawie organizacji zamachu została powzięta w lipcu r. bież. na tajnym zebraniu, jakie się odbyło u zbiegłego z więzienia estońskiego adwokata Sirka w Finlandji. W zebraniu tom oprócz Sirka brali udział: Zeeman, Holan, Klasman i Mae. Na zebraniu Sirk wygłosił obszerny referat na temat sytuacji politycznej i wewnętrznych spraw Estonji. Sirk dowodził, że według niego należy zastosować środki gwałtowne, by opanować ster rządów w Estonji. Drugiego wyjścia Sirk nie widział. Sirk zaproponował, by głównym kierownikiem akcji został gen. Lark, zaś jego pomocnikami zostali Zeema i Holan. Dla przeprowadzenia zamachu zdecydowano zorganizować odpowiednio bojówki. Sirk miał zająć się dostarczeniem broni bojówkom. Na zapytanie jednego z uczestników zebrania czy zamach nie narazi Estonję na zewnętrzne niebezpieczeństwo, Sirk odpowiedział, że nie ma czego się obawiać, gdyż wszystko już jest załatwione. Zresztą, w razie niebezpieczeństwa Estonja znajdzie pomoc. Data zamachu nie została wtedy określona. Jednak Sirk obiecał dostarczyć zamachowcom proklamacyj. Gdy stało się wiadomem, że 8 grudnia ma się odbyć kongres estońskiego "Zjednoczenia Ojczystego", Sirk wydał rozkaz by zamach dokonano się tegoż dnia. 6-7 grudnia odbyły się w Tallinie zebrania spiskowców. Sam Sirk, którego oczekiwano, nie zjawił się. Przybyła natomiast motorówka z ręcznymi granatami, dynamitem i mnóstwem proklamacyj.

Jeszcze przed wykryciem spisku kursowały w Tallinie pogłoski, że Sirk zniechęcony do polityki zamierza wyjechać do Szwajcjarji. Jak się obecnie okazało, pogłoski te umyślnie były rozpowszechniane przez stronników Sirka, by odwrócić uwagę władz i wywołać wrażenie, iż Sirk porzuca działalność polityczną.

Spiskowcy już kilkakrotnie wyznaczali termin spisku. Sirk utrzymywał bliski kontakt z niejakim pułkownikiem Somersalem, który jest jednym z najczynniejszych członków hitleryzmu i przebywa obecnie w Finlandji.

Jak podaje pismo "Uusi Eesti" spiskowcy estońscy usiłowali wynająć lokal w teatrze "Estonja". W teatrze tym, jak wiadomo, miał się odbyć zjazd delegatów zw. Ojczystego. Zachodzi podejrzenie, że spiskowcy chcieli ustawić w teatrze maszynę piękielną, która by wybuchła w czasie zjazdu.

Senat uniwersytetu w Derpacie zwolnił czasowo od pełnienia obowiązków profesora prawa finansowego Wabela, który został przed kilku dniami aresztowany, jako zamieszany w spisku.

W miarę postępów śledztwa, dokonywane są nowe areszty. Wśród aresztowanych znajduje się też talliński korespondent fińskiej gazety.

Z rozporządzenia policji fińskiej przeprowadzono rewizję w mieszkaniach adwokata Sirki i adwokata Telgi, zamieszkujących w Finlandji w charakterze emigrantów politycznych. Rewizja miała na celu wyjaśnienie sprawy należenia Sirka i Telgi do spisku. Obaj adwokaci zamieszkiwali bowiem w Finlandji w charakterze emigrantów politycznych i zobowiązali się w swoim czasie do nie zajmowania się robotą polityczną. W wyniku rewizji znaleziono u Sirka 20 tysięcy koron fińskich, zaś u Telgi 4 tys. koron. Jak przypuszczają u obu adwokatów musiały się znajdować znaczne sumy pieniężne, gdyż wyjaśniło się, że część broni skonfiskowanej u estońskich spiskowców pochodziła z zagranicy i opłacona była przez zamieszkałych zagranicą ludzi.

Śledztwo wykazało, że spiskowcy mieli użyć również kilku czołgów oraz zabić naczelnika państwa Paetsa i wodza armji generała Laidonera. W ostatniej dopiero chwili postanowili spiskowcy zatrzymać Paetsa i Laidonera jako zakładników.

Na mocy decyzji naczelnika państwa Paetsa odwołany został ze swego stanowiska poseł estoński w Skandynawji Pusta. Zwolniono go jednocześnie ze służby państwowej jako zamieszanego w spisku.

